

УДК 338.487/.488

В. Холявка

*канд. екон. наук, доц.,
декан факультету туризму*

Х. Лешко

*аспірант,
Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського*

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ПОЗИТИВНИХ ЗМІН У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ

Карантин, який триває в Україні через COVID-19, став стресом для економіки, найбільший удар отримали підприємства сфери обслуговування. Окремі підприємства адаптуються до умов карантину. Сьогоднішня ситуація в країні дала можливість усім категоріям підприємств сфери послуг показати наскільки вони стійкі та їхню готовність пристосування до нових викликів у веденні бізнесу.

Упровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності у діяльність організації стали важливими не тільки як одна із конкурентних переваг, але і як готовність до розв'язання викликів сьогодення, а саме управління ризиками, які можуть вплинути на діяльність підприємства та суспільства в цілому. Корпоративна соціальна відповідальність – це добровільне відповідальне ставлення підприємства до своїх продуктів, споживачів, працівників, партнерів, активна соціальна позиція якого полягає в гармонійній взаємодії з представниками державних органів управління, комерційного сектора та суспільства для ефективного сприяння розв'язанню економічних, соціальних, гуманітарних та екологічних проблем регіону, де розміщено підприємство. Проте основна мета кожного підприємства – отримання прибутку, а не вирішення соціальних проблем [1].

Корпоративна соціальна відповідальність – це постійна робота над розв'язанням важливих соціальних проблем у довгостроковій перспективі з чітко визначеними цілями, завданнями та результатами, яких планується досягти. Корпоративна соціальна відповідальність містить зовнішні та внутрішні чинники впливу. Міркуючи про внутрішню складову корпоративної соціальної відповідальності, ми маємо на увазі збереження стабільно-ефективної роботи з навчання та розвитку персоналу, стимулювання працівників підприємства. Виокремлюють такі заходи:

- розвиток людського капіталу організації шляхом упровадження програм професійного розвитку, підвищення кваліфікації, використання мотиваційних схем в оплаті праці, підтримки ефективних внутрішніх комунікацій;
- аналіз і облік інтересів співробітників під час прийняття важливих управлінських рішень, що означає взаємодію з працівниками як з основними зацікавленими сторонами компанії;
- заходи соціального захисту співробітників організації (повна відсутність дискримінації, заходи із гарантування безпеки працівників, захисту їх життя і здоров'я, а також допомога у критичних ситуаціях);
- проведення соціально-відповідальної інноваційної програми шляхом запровадження соціальних програм, спрямованих на полегшення адаптації працівника до інновацій у компанії (професійна перепідготовка, допомога у працевлаштуванні, компенсаційні виплати працівникам, які підлягають скороченню) [2].

Сьогодні основним завданням підприємств сфери послуг є збереження робочих місць та виплата справедливої заробітної плати. Коли криза закінчиться, багатьом компаніям сфери послуг доведеться переглянути методи своєї роботи, відчувши наскільки важливі прозорість у роботі та імплементація принципів корпоративної соціальної відповідальності.

Міркуючи про зовнішній складник корпоративної соціальної відповідальності, ми маємо на увазі добросовісну ділову практику в діяльності підприємства, інформаційну відкритість, посилення відповідальності перед споживачами за надані послуги, запровадження соціально значущих продуктів та послуг, просвітницьку діяльність, взаємодію з місцевими громадами та владою, охорону довкілля,

економне споживання природних та енергоресурсів, використання та утилізацію відходів, організацію екологічно безпечних транспортних перевезень, запровадження акцій із озеленення та прибирання територій, посилення відповідальності у рекламно-маркетинговому просуванні продуктів та послуг, благодійність, довгострокові соціальні інвестиції [3].

Пандемія змусила підприємства, у яких функціонує корпоративна соціальна відповідальність, переглянути свої пріоритети. Сьогодні ми можемо спостерігати, як бізнес допомагає у кризовій ситуації суспільству, що є зовнішнім напрямом корпоративної соціальної відповідальності. Підприємства активно вивчають потреби лікарень, лікарів і пацієнтів та максимально стараються сприяти їм у боротьбі за життя.

Найбільш вразливими підприємствами сфери послуг, на діяльність яких були введенні обмеження у зв'язку із карантинними вимогами, є такі:

- 1) розважально-культурні заклади (театри, кінотеатри, виставки, різноманітні розважальні заклади, фітнес-клуби тощо);
- 2) готельно-ресторанний бізнес, який отримав зменшення виручки на 50–80 %, аж до повної зупинки своєї діяльності;
- 3) туристичні підприємства, що мають абсолютне падіння продажів туристичних послуг у період карантину у зв'язку із закриттям кордонів та активного самоорганізованого туризму в межах України [4].

Сучасний світ стикнувся з викликами, створеними COVID-19, який змушує підприємства сфери послуг і загалом весь бізнес працювати у нових, раніше не відомих форматах. Ситуація з карантинними умовами встановила, що сталий розвиток бізнесу і регіону, в якому працює підприємство, неможливе без запровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності. З огляду на те, що раніше силу корпоративної соціальної відповідальності розглядали в теорії, а її ефективність оцінювали у перспективі, то сьогодні, як ніколи раніше показало її значущість.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, сфера послуг, людський капітал, інтереси працівників.

Список використаних джерел

1. Єрмаков О. Ю. Фінансово-інвестиційне забезпечення виробничих інновацій та соціальної відповідальності аграрних підприємств / О. Ю. Єрмаков, М. М. Ігнатенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 18. – С. 7–10.
2. Корпоративная социальная ответственность : [учеб. для бакалавров] / [Э. Коротков, О. Александрова, С. Антонов и др.] ; под ред. Э. Короткова. – Москва : Юрайт, 2013. – 445 с.
3. Олійник О. О. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. О. Олійник. – Рівне : НУВГП, 2016. – 222 с.
4. Hroniki krizisa biznesa: kogo v Ukraine bol'she vsego nakroet shtormom koronavirusa [Chronicles of the business crisis: who in Ukraine will be most covered by a coronavirus storm] [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/03/19/658296> (accessed: 17.04.2020).